

Araştırma Ödevleri için Yönerge Formu Geliştirilmesi ve Öğrencilerinin Araştırma Eğilimlerinin Değerlendirilmesi

(Developing Directive Form for Research Homework and Evaluation of Students' Research Tendencies)

Mehmet FİDAN¹

Makale Geçmişi

Article History

Alındı/Received:

23/03/2023

Kabul edildi/Accepted:

02/05/2023

Article Type:

Araştırma Makalesi

Research Article

DOI:

10.48174/buaad.1269712

ÖZ

Öğrencilerin araştırma, inceleme, bilgiye ulaşma ve bilgiyi kullanabilme, planlama yapabilme, iş birliği yapma gibi becerilerinin gelişmesinde araştırma ödevleri önemli konumda bulunur. Nitekim öğrencinin aktif katılımı ile yürütülen araştırma süreçleri eğitsel uygulamaların niteliğinin artırılmasına katkı sağlayabilmektedir. Bu süreçte önemli bir konu ise bu araştırma sürecinin öğrenci tarafından nasıl yürütüldüğünün gözlemlenebilir olmasıdır. Bu doğrultuda araştırma sürecinde öncelikli olarak ortaokul öğrencilerinin araştırma ödevi hazırlama süreçlerine yönelik bir araştırma yönerge formu geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırma yönerge formunun etkililiğini belirlemek için bazı okullarda uygulamalar yapılmıştır. Bu kapsamda uygulama yapılan okullardaki 12 öğretmen ve 101 ortaokul öğrencisinin katılımıyla araştırma süreci yürütülmüştür. Araştırmada uygulamalar ortaokullarda Türkçe, matematik, fen bilimleri ve sosyal bilgiler derslerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenler, araştırmacı tarafından geliştirilen yönerge formu aracılığıyla öğrencilerinden araştırma ödevlerini değerlendirmelerini istemiştir. Araştırma süreci sonunda, öğrencilerin kullandıkları bu formların niteliğine ilişkin katılımcı öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri de alınmıştır. Çalışmanın diğer bölümünde ise araştırma yönerge formunun etkililiğinin belirlenmesinden sonra aynı form üzerinden öğrenciler yeniden ödevlerini yapmıştır. Bu vasıta ile öğrencilerin araştırmaları sırasındaki eğilimlerinin belirlenmesi de amaçlanmıştır. Araştırmada kullanılan kaynaklara, elde edilen bilgilerin nasıl sunulduğuna ve araştırma sürecinin öz değerlendirmesine ilişkin veriler derslere göre yorumlanmıştır. Öğrencilerin ödev hazırlama süreçlerinde araştırma yönerge formunun kullanılmasının hem öğretmenler hem de öğrenciler üzerinde olumlu etkilerinin olabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: ev ödevi; araştırma eğilimleri; araştırma yönerge formu

© 2023 BUAAD-BIJAR. Tüm hakları saklıdır.

Kaynak gösterme / To cite this article:

Fidan, M. (2023). Araştırma ödevleri için yönerge formu geliştirilmesi ve öğrencilerinin araştırma eğilimlerinin değerlendirilmesi. *Bayterek Uluslararası Akademik Araştırmalar Dergisi*, 6(1), 71-96. doi: 10.48174/buaad.1269712

Summary

Research homeworks are important in the development of students' academic skills. As a matter of fact, it is seen that this situation is also mentioned in the curriculum. In the Qualifications Framework, this subject is emphasized under the title of "mathematical competence and key competences in science/technology" (MEB [Republic of Türkiye the Ministry of National Education], 2019). This competence is especially effective in solving problems encountered in daily life by using scientific research techniques (MEB, 2019). The application dimension of this competence in schools is through research homework. A qualified research homework especially allows students to use many important skills such as scientific thinking and problem solving, cooperation and questioning.

The main purpose of this research is to develop a research directive form that can help students with their research homeworks. One of the main purposes of this research is to contribute to teachers' objective evaluation of homeworks through the directive form. In addition, it is aimed to determine the research tendencies of the students

¹Aksaray Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Doç. Dr. fidanm3838@gmail.com, Orcid: 0000-0002-9347-2992

through the information obtained with the research directive form. This research was designed in two stages. In the first stage, a directive form development study was conducted for the students' research homeworks. An activity study was carried out in order to determine the qualitative and quantitative characteristics of the prepared directive form. As a result of these application studies, the opinions of teachers and students regarding the process were taken. In the second stage of the research, statistical interpretation of the data obtained through the research directive form was made. This process was carried out after the completion of the first part of the research. The same participant students were given research homeworks by the teachers again. These research homeworks were also carried out through the research directive form. Based on the answers given by the students through the forms, it was aimed to determine the research tendencies. In this process, the methods (tendencies) used by the students who used the research directive form in the research process were analyzed.

As a result of teacher and student opinions, it was concluded that the research directive form used in the process is an effective tool that can be used for research homeworks. As a matter of fact, this situation is also explained by the data in the findings section. The role of teachers in homework is important. In their study on this subject, Epstein and Van Voorhis (2001) draw attention to the fact that teachers' specific homework designs are effective for students and families. For this reason, the results of teacher opinions are important. In the teacher interview form, the most mentioned (highest frequency) topics in the context of main themes can be explained as follows: According to the opinions of the teachers participating in the research, the use of the research directive form contributes to the students in terms of correct guiding and planning in the research processes. In addition, the form provided an advantage to the students in terms of knowing the homework criteria. In addition to providing the teachers with the opportunity to evaluate the homework objectively, the relevant form also contributed positively to the teachers' guidance in the homework preparation processes to students. The teachers also stated that the relevant form had an effect on the students to develop a sense of responsibility for their homework. When the subject areas that came to the fore in the students' views on the directive form were evaluated, it was seen that the students stated that the form had a positive effect on the homework preparation processes. Students stated that using the research directive form in the research process contributed positively to their academic skills.

In this study, most of the students think that they sufficient resource scanned during the research process. It can be said that this resource is generally Internet resources. As a matter of fact, according to the results of this research, students mostly preferred Internet resources for their research in all their lessons (Turkish, mathematics, science, social studies). The total rate of library/book and family, which are other resources frequently preferred by students during the research process, is less than the rate of use of the Internet in all lessons. In addition, all of the students in the science and social studies lesson used the Internet in their research. This situation brings the reliability of the accessed information to the fore as in other sources. According to the information obtained in the research on this subject, the students found the sources they researched reliable in all of the lessons. However, except for the social studies lesson, the majority of the students stated that they did not receive assistance on the reliability of the resources. This situation requires students to be guided towards the reliability of the resources.

Keywords: homework; research tendencies; research directive form

Giriş

Araştırma ödevleri öğrencilerin akademik becerilerinin gelişmesinde önemli konumda bulunmaktadır. Nitekim bu duruma öğretim programlarında da değinildiği görülür. Yeterlilikler Çerçevesinde “Matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler” başlığı altında bu konuya vurgu yapılır (MEB, 2019: 5). Özellikle bu yetkinlik bilimsel araştırma tekniklerinin kullanılarak günlük yaşantıda karşılaşılabilecek problemlerin çözümünde etkili bir beceri olarak ön plana çıkmaktadır (MEB, 2019). Bu yetkinliğin okullardaki uygulama boyutunun araştırma ödevleri vasıtasıyla olduğu söylenebilir. Nitelikli bir araştırma ödevi özellikle öğrencilerin bilimsel düşünme ve problem çözme, işbirliği yapma, sorgulama gibi birçok önemli becerilerinin bir arada kullanmalarına imkân sağlayabilmektedir.

Araştırma ödevlerine yönelik literatür incelendiğinde farklı eğitim kademelerinde performans ödevlerinin, ev ödevlerinin, araştırma ödevlerinin etkilerinin incelendiği görülmektedir. Baştürk (2010) araştırmasında Rasch ölçme modelinin yükseköğretimde performans ödevlerine yönelik etkili bir ölçek olabileceğini belirtmektedir. Yar Yıldırım (2020) ise araştırmasında üniversite öğrencilerinin, ödev hazırlama sürecindeki bazı sorunlara rağmen, ödevlerin kazanımlar yönünden olumlu yanlarına da vurgu yaptıkları sonucuna ulaşmıştır. Koçak ve Göçer (2020) ev ödevlerinin öğrencilerin İngilizce derslerindeki akademik başarılarının artmasına katkı sağladığını tespit etmiştir. Yine İngilizce dersine yönelik bir başka çalışmada öğretmenlerin genelinin sınıf içi öğrenmeleri pekiştirmek amacıyla ev ödevlerine başvurdukları belirtilmektedir (Sönmez Ektem ve Yıldız, 2017). Konuya bilgi okuryazarlığı açısından yaklaşan Kurbanoglu ve Akkoyunlu (2001), bu becerinin bireylerin yaşantılarındaki rolüne dikkat çekmekte ve bu becerinin gelişmesinde ödevlerin önemli konumda olduğunu vurgulamaktadır. İlgili araştırma sonuçları değerlendirildiğinde araştırma ödevlerinin genel olarak öğrencilerin akademik gelişimlerine olumlu yönde katkı sağlaması ile ön plana çıktığı görülmektedir. Bu durum araştırma ödevlerinin yalnızca bir konuya hazırlıktan ya da konuyu pekiştirmekten ziyade bireylerin gelişimlerine çok yönlü etkileri bulunabilen bir öğretim metodu olduğunu göstermektedir. Bu konuda Güneş (2014: 20) ödevlerin öğrencilerin gelişimsel özelliklerine katkısına dikkat çekerek ödevlerin “öğrenmeyi öğrenme” ve kazanılan becerileri “yaşam boyu sürdürme” açısından önemli olduğunu vurgular. Ayrıca öğrencilerin gelişimsel özelliklerinin ve akademik becerilerinin geliştirilmesi için ödevlerin gerekli olduğunu da belirtir (Güneş, 2014). Nitekim öğretmenlere yönelik yapılan çalışmalarda da benzer sonuçlar vardır. Kütükte (2010) araştırmasında, öğretmenlerin ödevlere yönelik görüşlerinin olumlu olduğu ve ödevlerin ders kazanımları açısından tamamlayıcı rolüne vurgu yapıldığı sonucuna ulaşmıştır. Bu çalışmaya ek olarak ödevlerin okul derslerini destekleyici rolüne Özer ve Öcal (2013) tarafından da değinildiği görülmektedir. Ödev konusunda öğretmen ve öğrenci görüşlerine başvuru yapılan çeşitli araştırmalar da mevcuttur (Çakır ve Ünal, 2019; Duban, 2016; Ekici ve Akdeniz, 2018; Ekici, Turgut ve Akdeniz, 2019; Kılıç, 2019; Ok ve Çalışkan, 2019).

Araştırma ödevleri öğretim kademeleri açısından değerlendirildiğinde ilköğretimden yükseköğretime kadar geniş bir alanda bu ödevler kullanılmaktadır. Bu durum özellikle zorunlu eğitim kademeleri açısından ele alındığında derslerin ana materyalleri arasında bulunan ders kitaplarında genellikle gelecek derse hazırlık amacıyla olmakla birlikte işlenen derse pekiştirmek amacıyla da araştırma yönergelerine yer verilmektedir. Bu konudaki çalışmasında Fidan (2020) Türkçe ders kitaplarındaki araştırma yönergelerinde en çok önerilen kaynakların internet vasıtasıyla ulaşılabilecek kaynaklar olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu durum araştırma yöntemlerinin ve kaynaklarının gelişen teknoloji ile birlikte çeşitlendiğinin göstergelerindedir. Ancak burada bir diğer ön plana çıkan alanın güvenilir bilgiye erişim ve kaynakların güvenilirlik yönünden sorgulanması

olduğu söylenebilir. Öğretim programlarında dijital yetkinlik ile dikkat çekilen bu alanda, özellikle araştırma sürecindeki bilgi kaynaklarının güvenilirliğine vurgu yapılmaktadır (MEB, 2019). İlgili araştırmalarda da görüldüğü üzere araştırma ödevleri ve/veya ev ödevleri öğrencilerin akademik, gelişimsel özelliklerine katkı sağlamanın yanında, günlük yaşantıya yönelik bilgiye erişim, sorgulama, analiz etme, değerlendirme gibi becerilerin gelişmesinde de etkilidir. Bu durum araştırma ödevlerinden beklenen verimin alınması açısından araştırma sürecinin tasarlanmasının, araştırmanın yürütülmesinin, sunulmasının ve değerlendirilmesinin göz ardı edilemeyecek boyutta olduğunu göstermektedir.

Bu araştırmanın temel amacı öğrencilere araştırma ödevleri ve/veya ev ödevleri konusunda yardımcı olabilecek bir araştırma yönerge formu geliştirebilmek ve araştırma yönerge formu ile elde edilen bilgiler vasıtasıyla öğrencilerin araştırma eğilimlerini belirleyebilmektir.

YÖNTEM

Bu araştırma iki aşamalı olarak tasarlanmıştır. İlk aşamada öğrencilerin araştırma ödevlerine yönelik yönerge formu geliştirme çalışması yapılmıştır. Hazırlanan yönerge formunun niteliksel ve niceliksel özelliklerinin tespit edilebilmesi için uygulama çalışması yapılmıştır. Bu uygulama çalışmaları sonucunda sürece yönelik olarak öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri alınmıştır. Araştırmanın ikinci aşamasında ise araştırma yönerge formu vasıtasıyla elde edilen verilerin istatistiksel olarak yorumlanması yapılmıştır. Bu süreç araştırmanın ilk bölümünün tamamlanmasından sonra gerçekleştirilmiştir. Öğretmenler tarafından aynı öğrencilere tekrar araştırma ödevleri verilmiştir. Bu araştırma ödevleri de araştırma yönerge formu aracılığıyla yürütülmüştür. Öğrencilerin formlar aracılığıyla verdikleri cevaplardan hareketle araştırma eğilimlerinin belirlenmesi hedeflenmiştir.

Araştırma Modeli

Bu araştırma sürecinde karma yöntemlerden yararlanılmıştır. İlk olarak nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışmasından yararlanılmıştır. Nicel ve nitel yöntemlerle çalışılmaya uygun bir desen olan durum çalışmasında çeşitli veri toplama araçları ile zengin veri kaynağına ulaşılması hedeflenmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bu çalışmada araştırma ödevi yönerge formunun öğrenciler ve öğretmenler açısından etkililiğinin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bu vasıta ile geliştirilen araştırma yönerge formuna yönelik uygulayıcı öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri alınmıştır. Araştırma yönerge formunun kullanımının öğrencilerin akademik becerilerine etkilerinin tespit edilmesi için katılımcı öğrencilerden bir eğitim dönemi boyunca bu form vasıtasıyla araştırma ödevlerini yapmaları istenmiştir. Daha sonra yapılan uygulamalar sonucunda araştırma formunun etkililiğine yönelik uygulayıcı öğretmenlerin ve katılımcı öğrencilerin görüşleri alınmıştır. Öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşlerinin alınması aşamasında yarı yapılandırılmış açık uçlu

görüşme formlarından (Öğretmen, Öğrenci) yararlanılmıştır. Araştırma sürecinde istatistiksel verilerin yorumlanması aşamasında ise etkili bir nicel araştırma yöntemi olan tarama modeli kullanılmıştır (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2019; Karasar, 2020). Araştırma yönerge formuna verilen yanıtlar vasıtasıyla öğrencilerin araştırma eğilimlerine yönelik verilerin istatistiksel değerlendirilmesi yapılmıştır.

Öğretmenler, ödevlerin araştırma yönerge formu vasıtasıyla yapılması yönünde öğrencilere yönlendirme yapmıştır. Araştırma ödevleri bir süreç çalışması olduğu için araştırmanın uygulama süreci dört ay olarak belirlenmiştir. 2021-2022 Eğitim Öğretim Yılı'nın birinci yarıyılı'nın başlangıcından itibaren araştırma uygulanmıştır. Öğrenciler araştırma yönerge formu aracılığıyla ödevlerini yürütmüş ve son olarak yine form vasıtasıyla öz değerlendirme yapmıştır. Uygulama sonunda ise araştırma yönerge formunu kullanmanın sürece herhangi bir etkisinin olup olmadığını tespit edebilmek için katılımcı öğretmen ve öğrencilerin görüşlerine başvurulmuştur. Bu doğrultuda araştırmanın uygulama kısmı sonlandırılmış ve analiz aşamasına geçilmiştir. İlgili formun etkililiğine yönelik olumlu tespitlerin ardından form aracılığıyla öğrencilerin araştırma eğilimleri belirlenmiştir. Öğrencilerin araştırma eğilimlerinin belirlenmesi amacıyla aynı öğrencilere, öğretmenler tarafından farklı araştırma ödevleri verilmiştir. Öğrenciler araştırmalarını yeniden araştırma yönerge formu ile yürütmüştür. Öğrencilerin araştırma eğilimlerine bu formlardan elde edilen bilgilerin analizi ile ulaşılmıştır.

Çalışma Grubu

Bu araştırma sürecinde öğretmenler ve öğrenciler olmak üzere iki çalışma grubu bulunmaktadır. Araştırma sürecine katılımında gönüllük ilkesine göre hareket edilmiş olup, katılımcılara araştırmaya katılsalar dahi istedikleri zaman araştırmadan ayrılacakları belirtilmiştir. Ayrıca hem etik kurul hem de uygulama için gerekli izinler süreç içerisinde araştırmacı tarafından alınmıştır. Araştırmanın her dersten üçer öğretmen ile yürütülmesi planlanmıştır. Ancak birinci okulda sosyal bilgiler alanında yeterli öğretmen katılımı sağlanamadığı için ikinci bir okul da araştırmaya katılmıştır. Bu doğrultuda araştırma yeterli katılımcı sayısının sağlanabilmesi için iki ortaokulda yapılmıştır. Araştırma yapılan iki okul da merkezi sınavlarda başarılıdır. Bu yönüyle akademik olarak benzer niteliklere sahip oldukları söylenilebilir. Araştırmanın ilk çalışma grubunu öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırmada katılımcıların seçiminde amaçsal örnekleme yönteminden yararlanılmıştır. Bu örnekleme yöntemi özellikle konuya yönelik derinlemesine analiz yapılmasına imkân sağlaması ile ön plana çıkmaktadır (Büyüköztürk, vd., 2019). Bu kapsamda her okuldan Türkçe, matematik, fen bilgisi, sosyal bilgiler branşlarından toplamda on iki öğretmen araştırmaya katılmıştır.

Araştırmanın ikinci çalışma grubunu ise katılımcı öğretmenlerin ders verdikleri sınıflardaki öğrenciler oluşturmaktadır. Bu durum bir ölçüt olarak belirlenmiştir. Çünkü araştırma yönerge formları öğretmenlerin verecekleri ödevler doğrultusunda öğrenciler tarafından kullanılmıştır. Bu yönüyle araştırmada belli niteliklere sahip öğrenciler katılımcı olarak seçildiği için ölçüt örnekleme yöntemi tercih edilmiştir (Büyüköztürk, vd., 2019).

Toplamda 101 öğrenci araştırma sürecine katılmıştır. Öğrenciler sadece bir ders doğrultusunda araştırmaya katılmıştır. Araştırmada öğretmenlerin bazı öğrencilere birden fazla ödev verdikleri, bu sebeple de öğrencilerin araştırma yönerge formuna birden fazla cevap verdikleri tespit edilmiştir. Bu durum araştırmaya katılan öğrenci sayısı ile toplam yanıtlar arasında sayısal farklılık oluşmasına neden olmuştur. Araştırmanın çalışma gruplarına yönelik veriler Tablo 1’de yer almaktadır:

Tablo 1

Çalışma Grupları

Okul	Matematik	Fen Bilgisi	Sosyal Bilgiler	Türkçe	Toplam
1.Okul	3 Öğretmen 25 Öğrenci	3 Öğretmen 22 Öğrenci	2 Öğretmen 20 Öğrenci	3 Öğretmen 20 Öğrenci	11 Öğretmen 87 Öğrenci
2.Okul			1 Öğretmen 14 Öğrenci		1 Öğretmen 14 Öğrenci
					Genel Toplam
					12 Öğretmen 101 Öğrenci

Öğretmenlerin görüşlerinin alınması aşamasında amaçsal örnekleme; öğrencilerin görüşlerinin alınması aşamasında ise random örnekleme yöntemleri kullanılmıştır. Özellikle amaçsal örnekleme yöntemi bilgi kaynağı ve derinlemesine analiz açısından verimli yöntem olarak ön plana çıkmaktadır (Büyüköztürk, vd., 2019). Öğrencilerin araştırma sürecine katılımında gönüllük ilkesi ve veli izni aranmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın form hazırlama sürecinde ilk olarak alana yönelik literatür taraması yapılmıştır. Araştırma ödevleri vasıtası ile öğrencilere edindirilmesi amaçlanan kazanımlar (MEB, 2019) doğrultusunda form hazırlanmıştır. Hazırlanan yönerge formu Google Form’a yüklenerek yönerge

formuna yönelik uzman görüşleri alınmıştır. Bu kapsamda hazırlanan araştırma formunun niteliklerinin belirlenebilmesi için 10 öğretmenin görüşleri alınmıştır. Uzman görüşü formunda her maddenin katılımcılar tarafından tek tek puanlanması istenmiştir. Bu kapsamda Miles ve Huberman'ın (1994; Akt. Baltacı, 2017) güvenilirlik katsayısı formülü ile hesaplama yapılmıştır. Katılımcı uzmanların bütün maddelerde % 90 ve üzeri oranında görüş birliğinde oldukları görülmüştür. Nitekim ilgili kaynakta kodlayıcıların % 85 üzeri anlaşmalarına vurgu yapıldığı görülmektedir (Miles, Huberman ve Saldana, 2014). Bu maddelere araştırma yönerge formunda yer verilmiştir. Ayrıca formda yer alan maddelerin düzenlemesine ve yeni madde eklenmesine yönelik olarak da uzmanların görüşlerine başvurulmuştur. Bu doğrultuda öğretmenlerin yeni soru önerisinde ve düzeltme önerisinde bulunmadıkları tespit edilmiştir. Araştırma yönerge formu öğretmenlerin ve öğrencilerin kolay ulaşılabilmesi için e-form şeklinde düzenlenmiştir.

Araştırma sürecinde hazırlanan yönerge formunun etkililiğini tespit edebilmek için uygulayıcı öğretmenlerin görüşlerine başvurulmuştur. Bu kapsamda yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formlarında yer alan ifadeler şu şekildedir:

Öğretmen Görüşme Formu:

1. Öğrencilerinizin ödev hazırlama süreçlerinde kullandıkları araştırma yönerge formlarının öğrencilerinize akademik, gelişimsel vb. yönlerden ne gibi etkileri oldu? Değerlendiriniz.
2. Öğrencilerinizin ödev hazırlama süreçlerinde kullandıkları araştırma yönerge formlarının öğrencilerinizin ödevlerine ne gibi etkileri oldu? Değerlendiriniz.
3. Öğrencilerinizin ödev hazırlama süreçlerinde kullandıkları araştırma yönerge formlarının size süreç açısından (rehberlik, ölçme-değerlendirmede kolaylık vb.) ne gibi etkileri oldu? Değerlendiriniz.
4. Sürece yönelik belirtmek istediğiniz diğer konuları bu alana yazabilirsiniz.

Öğrenci Görüşme Formu:

1. Araştırma ödevi hazırlama sürecinizde kullandığınız araştırma yönerge formlarının size akademik, gelişimsel vb. yönlerden ne gibi etkileri oldu? Değerlendiriniz.
2. Araştırma ödevi hazırlama sürecinizde kullandığınız araştırma yönerge formlarının ödevlerinize ve ödev sununuza ne gibi etkileri oldu? Değerlendiriniz.
3. Sürece yönelik belirtmek istediğiniz diğer konuları bu alana yazabilirsiniz.

Verilerin Analizi

Çalışma sürecinde araştırma yönergesi formuna yönelik öğretmen ve öğrenci görüşlerinin alınması amaçlanmıştır. Verilerin toplanması sürecinde doküman incelemesi yönteminden

yararlanılmıştır. Verilerin toplanması aşamasında yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılmıştır. Görüşme formları vasıtasıyla elde edilen veriler, öğretmen ve öğrenci olmak üzere iki ana bölümde analiz edilmiştir. Bu aşamada içerik analizi yönteminden yararlanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek (2008) içerik analizi vasıtasıyla toplanan verilerin analizinin, betimsel yöntemle yapılan analize göre daha detaylı olduğunu belirtir. Araştırmada öğretmen ve öğrencilerin görüşlerinin yorumlanması aşamasında örnek görüşlere yer verilmiştir. Bu aşamada öğretmen ve öğrencilerin görüşleri, ana temalar kapsamında sorulara verdikleri cevaplara göre kodlanmıştır. Bu vasıta ile ana temalara bağlı alt temalar oluşturulmuştur ve tümevarımcı yöntemle analiz yapılmıştır. Elde edilen veriler öğretmen ve öğrencilerin görüşleri açısından kıyaslanmıştır. Bu yöntemle geliştirilen araştırma yönergesi formunun katılımcıların görüşleri vasıtası ile etkililiği belirlenmeye çalışılmıştır. Bu aşamada öğretmenlerin görüşleri (T.), öğrencilerin görüşleri ise (S.) şeklinde kodlanmıştır.

Bu araştırmanın ikinci aşamasında öğrencilerin araştırma eğilimlerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Öğrencilerin ve öğretmenlerin araştırma yönerge formuna yönelik olumlu görüşleri olduğu tespit edilmiştir. Daha sonra öğretmenler tarafından aynı yöntemle yeniden ödevlendirmeler yapılmıştır. Bu vasıta ile araştırma yönerge formunda yer alan araştırma eğilimlerine yönelik verilerin analizi yapılmıştır. Elde edilen veriler hem kendi içerisinde hem de diğer dersler ile karşılaştırmalı şekilde analiz edilmiştir. Bu aşamada verilerin sunumunda yüzdeler oran ve frekans değerlerine yer verilmiştir. Araştırma eğilimlerinin incelenmesi sırasında analizi yapılan başlıkların belirlenmesinde araştırma yönerge formundan yararlanılmıştır. Ancak yönerge formunda yer alan bütün bölümlerden ziyade ilgili verilerin sayısal olarak ifade edilebileceği ve sonuç odaklı maddeler esas alınmıştır. Bu kapsamda analizi yapılan maddeler, araştırma yönerge formunda yer alan *kaynaklar hakkında bilgi, ulaşılan bilgilerin düzenlenmesi ve sunumu, öz değerlendirme* bölümleridir. Bu temalar kapsamındaki çalışmaları daha genel şekilde özetleyecek alt tema başlıkları da yine araştırma yönerge formunda yer alan bölümler vasıtasıyla oluşturulmuştur.

Verilerin analizi aşamasında araştırma yönerge formunu cevaplayan öğrenci sayısından ziyade, toplam yanıt sayısı temel alınmıştır. Çünkü araştırmada öğretmenlerin bazı öğrencilere birden fazla ödev verdikleri bu sebeple de öğrencilerin araştırma yönerge formuna birden fazla cevap verdikleri tespit edilmiştir. (Araştırmaya katılan her öğrenci en az bir defa yönerge formunu doldurmuştur.) Bu durum araştırmaya katılan öğrenci sayısı ile toplam yanıtlar arasında sayısal farklılık oluşmasına neden olmuştur. Bu sebeple formda yer alan toplam yanıt sayıları temel alınmıştır. Gruplardaki öğrenci sayılarının farklı olmasından dolayı, gruplar arası karşılaştırmanın frekans hesabı yerine, yüzdeler oran hesabı şeklinde yapılmasının daha uygun olduğu düşünülmüştür. Bu sebeple ilgili veriler hem tablo şeklinde hem de karşılaştırma yapılması için grafik şeklinde düzenlenmiştir. Bazı

öğrencilerin cevap vermedikleri bölümler olduğu görülmüştür. Bir maddeye verilen toplam yanıt sayısından ziyade o ders kapsamında formdaki toplam yanıt sayısı temel alınmıştır.

Öğretmen ve öğrencilerin görüşlerine yönelik verilerin toplanması sürecinde doküman incelemesi metodundan yararlanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde ise betimsel analiz yönteminden yararlanılmıştır. Bu yöntemde elde edilen bulgular katılımcılardan yapılan doğrudan alıntılarla desteklenmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bu doğrultuda random yöntem kullanılarak katılımcı öğrenciler arasından her ders özelinde onar öğrencinin görüşlerine başvurulmuştur. Ayrıca katılımcı öğretmenlerin tamamının görüşlerine başvurulmuştur. Araştırma soruları kapsamında birer ana tema oluşturulmuştur. Daha sonra katılımcıların cevapları doğrultusunda konu alanları belirlenmiştir. Bu konu alanlarına göre yorumlamalar yapılmıştır.

Etik Kurul İzin Bilgisi: Bu araştırma, Aksaray Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulunun 26/08//2021 tarihli 2021/06-10 sayılı kararı ile alınan izinle yürütülmüştür.

Bulgular

Öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşlerinin analizi aşamasında görüşme formlarında yer alan sorular ana temaları oluşturmuştur. Bu sorulara verilen cevaplardan hareketle alt konu alanları belirlenmiştir. İlgili veriler tablolar şeklinde sunulmuştur.

1. Araştırma Yönerge Formuna Yönelik Görüşlerin Değerlendirilmesi

1.1. Öğretmenlerin Görüşlerinin Değerlendirilmesi

Bu araştırma sürecinde araştırma yönerge formunun etkililiğine yönelik olarak öğretmenlerin görüşleri sıralanmıştır. Öğretmen görüşme formunda yer alan ilk soru “Öğrencilerinizin ödev hazırlama süreçlerinde kullandıkları araştırma yönerge formlarının öğrencilerinize akademik, gelişimsel vb. yönlerden ne gibi etkileri oldu? Değerlendiriniz.” şeklindedir. Bu soruya araştırmaya katılan öğretmenlerin verdikleri cevaplardan bazı örnekler sıralanmıştır:

T.1. Doğru biçimde yönlendirme yapması açısından etkili olmuştur.

T.4. Yaptıkları çalışma ile bilinçli bir planlama yaptılar.

Öğretmenlerin araştırma yönerge formunun etkililiğine yönelik cevapları analiz edilmiş ve bulgulara Tablo 2’de yer verilmiştir:

Tablo 2

Akademik, Gelişimsel vb. Etki

Konu alanı	Öğretmen	Frekans
Doğru Yönlendirme ve Planlama	1, 3, 4, 7, 9	5

Güvenilir Bilgiye Ulaşma	1, 3, 5, 11	4
Derse İlgiyi Artırma	2, 10, 12	3
Araştırmaya Odaklanma	4	1
Bilimsel Araştırma Basamaklarını Öğrenme	5, 6, 7, 8	4
Süreyi Verimli Kullanma	11	1

Araştırma yönerge formu aracılığıyla ödevlerin yürütülmesinin öğrencilerin gelişimlerine nasıl etkide bulunduğu yönelik öğretmenlerin görüşleri analiz edilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşleri altı farklı konu alanında yer almaktadır. Bu konu alanları içerisinde formun “doğru yönlendirme ve planlama” (F:5) yapmaya katkı sağlaması en çok değinilen özelliktir. Bu özelliğe ek olarak dörder öğretmen form aracılığıyla “güvenilir bilgiye ulaşma” ve “bilimsel araştırma basamaklarını öğrenme” alanlarına vurgu yapmıştır. Üç öğretmen formun “derse ilgiyi artırma”, birer öğretmen ise “araştırmaya odaklanma” ve “süreyi verimli kullanma” yönlerine değinmiştir.

Öğretmen görüşme formunda yer alan ikinci soru “Öğrencilerinizin ödev hazırlama süreçlerinde kullandıkları araştırma yönerge formlarının öğrencilerinizin ödevlerine ne gibi etkileri oldu? Değerlendiriniz.” şeklindedir. Bu soruya araştırmaya katılan öğretmenlerin verdikleri cevaplardan bazı örnekler sıralanmıştır:

T.7. Kaynaklara sorgulayıcı yaklaştılar.

T.9. Farklı yaklaşımlarla ödev yapabileceklerini anladılar.

Öğretmenlerin araştırma yönerge formunun öğrencilerin ödevlerine etkisine yönelik cevapları analiz edilmiş ve bulgulara Tablo 3’te yer verilmiştir:

Tablo 3

Öğrencilerin Ödevlerine Etkisi

Konu alanı	Öğretmen	Frekans
Ödev Kriterlerini Bilme	1, 2, 3, 10, 11	5
Süreyi Verimli Kullanma	2, 11	2
Planlı Çalışmaya Katkı	4, 12	2
Ödev Yönelik Sorumluluk Bilincinin Artması	5	1

Farklı Kaynaklardan Yararlanabilme	6, 7, 8	3
Kaynakları Sorgulayabilme	7	1
Farklı Bakış Açılılarıyla Konuya Yaklaşma	9	1

Araştırma yönerge formu aracılığıyla ödevlerin yürütülmesinin öğrencilerin ödev hazırlama süreçlerine nasıl etkide bulunduğuna yönelik öğretmenlerin görüşleri analiz edilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşleri yedi farklı konu alanında yer almaktadır. Öğretmenlerin görüşlerine göre araştırma yönergesinin kullanılması öğrencilere “ödev kriterlerini bilme” (F:5) yönünden avantaj sağlamaktadır. Ayrıca “farklı kaynaklardan yararlanabilme” (F:3), “süreyi verimli kullanma” ve “planlı çalışmaya katkı” (F:2) da yönergeyi kullanmanın olumlu yansımaları olarak sıralanmıştır. “Ödeve yönelik sorumluluk bilincinin artması”, “kaynakları sorgulayabilme” ve “farklı bakış açılarıyla konuya yaklaşma” da birer öğretmen tarafından vurgulanmıştır.

Öğretmen görüşme formunda yer alan üçüncü soru “Öğrencilerinizin ödev hazırlama süreçlerinde kullandıkları araştırma yönerge formlarının size süreç açısından (rehberlik, ölçme-değerlendirmede kolaylık vb.) ne gibi etkileri oldu? Değerlendiriniz” şeklindedir. Bu soruya araştırmaya katılan öğretmenlerin verdikleri cevaplardan bazı örnekler sıralanmıştır:

T.5. Ölçme-değerlendirme açısından kolaylık oldu.

T.9. Onlara rehberlik yapabilme imkânı buldum.

Öğretmenlerin araştırma yönerge formunun öğretmene katkısına yönelik cevapları analiz edilmiş ve bulgulara Tablo 4’te yer verilmiştir:

Tablo 4

Araştırma Sürecinde Öğretmene Katkı Sağlama

Konu alanı	Öğretmen	Frekans
Objektif Değerlendirme İmkânı	2, 5, 11, 12	4
Konunun Anlaşılabilirliğinin Artması	1, 3	2
Rehberliğe Olumlu Katkı	2, 4, 9, 11	4
Hedeflere Ulaşmaya Katkı	7, 8	2
Hazırbulunuşluğa Katkı	6, 10	2

Araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşleri beş farklı konu alanında yer almaktadır. Araştırma yönerge formunun kullanılması öğretmenlerin görüşlerine göre “objektif değerlendirme imkânı” ve “rehberliğe olumlu katkı” (F:4) sağlamaktadır. Ayrıca “konunun anlaşılabilirliğinin artması”, “hedeflere

ulaşmaya katkı”, “hazırbulunuşluğa katkı” (F:2) yönlerinde de araştırma formunun öğretmenlere katkı sağladığı görülmektedir.

Öğretmen görüşme formunda yer alan son soru araştırma sürecine yönelik ek görüşlerin belirtilmesi şeklindedir. Bu soruya iki öğretmen cevap vermiştir. İki öğretmen de bu çalışma vasıtasıyla ödev hazırlamaya yönelik öğrencilerde sorumluluk bilincinin geliştiğini belirtmiştir.

1.2. Öğrencilerin Görüşlerinin Değerlendirilmesi

Öğrenci görüşme formunda yer alan ilk soru “Araştırma ödevi hazırlama sürecinizde kullandığınız araştırma yönerge formlarının size akademik, gelişimsel vb. yönlerden ne gibi etkileri oldu? Değerlendiriniz.” şeklindedir. Bu soruya araştırmaya katılan öğrencilerin verdikleri cevaplardan bazıları derslere göre sıralanmıştır:

S.1. (Türkçe) Akademik olarak bana yardımları oldu.

S.6. (Matematik) Öğretmen dersi anlatmadan ön bilgim oldu.

S.2. (Fen bilgisi) Özgüvenim arttı.

S.3. (Sosyal bilgiler) Çevreme karşı daha duyarlı olmamı sağladı.

Öğrencilerin bu soruya verdikleri cevaplar analiz edilmiş ve elde edilen bulgulara Tablo 5’te yer verilmiştir:

Tablo 5

Akademik, Gelişimsel vb. Etki

Konu alanı	Öğrenci F	Öğrenci - F	Öğrenci F	Öğrenci-	F	Toplam			
	-Türkçe	Matemati	- Fen	Sosyal					
		k	Bilgisi	Bilgiler					
Yeni Bilgi Edinme	4, 5, 8, 4 10	9, 10	2	7	1	7	1	8	
Akademik Katkı	1, 2, 3, 5	7, 8	2	1, 3, 4, 7	1, 8, 9, 10	4		18	
Sağlama	6, 7			6, 8, 9, 10					
Verimli Olma		5	1					1	
Özgüvene Katkı	1	1	3	1	2, 8	2	9	1	5
Derse İlgiyi	1	1	5	1			2, 5, 7	3	5
Artırma									
Derse Hazırlıklı		1, 2, 4, 6	4						4
Olma									

Derste Dikkati Artırma	2, 3	2	6	1			3
Kişisel Gelişime Katkı Sağlama	9	1			6	1	2
Duyarlılık Sağlama					1, 3, 4	3	3

Tablo 5 analiz edildiğinde araştırma yönerge formunun “akademik katkı sağlama” (F:18) yönüne öğrencilerin daha çok değindikleri görülmektedir. “Yeni bilgi edinme” (F:8) ise öğrencilerin en çok değindikleri ikinci konu alanıdır. “Özgüvene katkı” ve “derse ilgiyi artırma” yönleri ise beşer öğrenci tarafından belirtilmiştir. “Derse hazırlıklı olma” dört, “derste dikkati artırma” ve “duyarlılık sağlama” yönlerine ise üçer öğrenci değinmiştir. Son olarak “kişisel gelişime katkı sağlama” (F:2) ve “verimli olma” (F:1) da öğrencilerin belirttikleri diğer alanlardır.

Öğrenci görüşme formunda yer alan ikinci soru “Araştırma ödevi hazırlama sürecinizde kullandığınız araştırma yönerge formlarının ödevlerinize ve ödev sunumunuza ne gibi etkileri oldu? Değerlendiriniz.” şeklindedir. Bu soruya araştırmaya katılan öğrencilerin verdikleri cevaplardan bazıları derslere göre sıralanmıştır:

S.10. (Türkçe) Nereden başlayacağım ve nasıl ilerleyeceğim konusunda bana yardımcı oldu.

S.9. (Matematik) Kolay bir şekilde araştırma yapabiliyorum.

S.7. (Fen bilgisi) Ödev sunumumu kolaylaştırdı.

S.7. (Sosyal bilgiler) Ödevimi daha güzel, ayrıntılı hazırlamama yardımcı oldu.

Öğrencilerin bu soruya verdikleri cevaplar analiz edilmiş ve elde edilen bulgulara Tablo 6’da yer verilmiştir:

Tablo 6

Ödev Sürecine Etki

Konu alanı	Öğrenci F -Türkçe	Öğrenci – F Matematik	Öğrenci- F Fen Bilgisi	Öğrenci- F Sosyal Bilgiler	Toplam				
Ödev Sürecine Olumlu Etki	1, 8, 9, 4	1, 2, 3, 8	1, 2, 5, 6	5, 7, 10	3	21			
Ödevin Sunumuna Katkı	5, 6, 9	3	2, 8	2	4, 7	2	6, 9, 10	3	10

Kaynaklar	5, 10	2	2, 8, 9	3	5	
Konusunda Yardım						
Kendini İfadeye Katkı		3, 8	2	1, 4, 6	3	5
Derse Yönelik Olumlu Tutum Geliştirme	2, 3, 4, 7	4	3	1	5	

Öğrencilerin cevapları değerlendirildiğinde araştırma yönerge formunun “ödev sürecine olumlu etkisi” (F:21) yönü en çok değinilen konu alanıdır. Ayrıca “ödev sunumuna katkı” (F:10) frekansı en yüksek ikinci konu alanıdır. “Kaynaklar konusunda yardım”, “kendini ifadeye katkı”, “derse yönelik olumlu geliştirme” konu alanları ise beşer öğrenci tarafından belirtilmiştir.

Öğrenci görüşme formunda yer alan son soru ödev sürecine yönelik ek görüşlerin belirtilmesi şeklindedir. Bu soruya araştırmaya katılan öğrencilerin verdikleri cevaplardan bazıları derslere göre sıralanmıştır:

S.8. (Türkçe) Derslerden bir süre uzaklaştığım için motivasyonum arttı.

S.9. (Matematik) Çok etkili ve eğlenceli bir süreçti.

S.9. (Fen bilgisi) Daha fazla proje ve sunular olmasını isterim.

S. 6. (Sosyal bilgiler) Öz eleştiri yapmamı ve daha doğru bilgiler elde etmemi sağladı.

Öğrencilerin sürece yönelik ek görüşleri değerlendirildiğinde, araştırma yönerge formunun ödev hazırlama süreçlerine olumlu etkide bulunduğu görülmektedir. Ayrıca kaynak çeşitliliği sağlama, konuya farklı bakış açılarından bakabilme, daha detaylı araştırma yapabilme, motivasyona ve öz eleştiriye katkı sağlama yönlerine de öğrencilerin değindikleri tespit edilmiştir. Nitekim bu yönde daha fazla proje olmasını isteyen öğrenciler (S. 9, Fen bilgisi) de bulunmaktadır. Öğretmenlerin ve öğrencilerin bütün görüşleri değerlendirildiğinde sürece yönelik olumlu izlenimlerini belirttikleri ve herhangi bir olumsuzluğa değinmedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

2. Öğrencilerin Araştırma Eğilimleri

Bu araştırmanın ikinci aşamasında etkililiği öğretmen ve öğrenci görüşleri vasıtasıyla tespit edilen araştırma yönerge formu aracılığıyla öğrencilerin araştırma eğilimleri tespit edilmiştir. Bu bağlamda öğrencilerin araştırma eğilimleri; *kaynaklar hakkında bilgi, ulaşılan bilgilerin düzenlenmesi ve sunumu, öz değerlendirme* olmak üzere üç temel bölüm üzerinden yorumlanmıştır.

2.1. Kaynaklar Hakkında Bilgi

Öğrencilerin araştırma eğilimleri belirlenirken ilk olarak kaynaklar hakkında bilgi durumları yorumlanmıştır. İlgili veriler Tablo 7, Tablo 8, Şekil 1’de yer almaktadır. Tablolarda veriler frekans şeklinde ifade edilmiştir. Şekillerde ise ders açısından kıyaslama yapılabilmesi için yüzdelik oranlara yer verilmiştir.

Tablo 7*Kaynak Bilgisi*

Ders	Evet	Hayır	Kararsızım	Bilmiyorum	Toplam Yanıt
<i>Kaynağın Güvenilirliği Durumu</i>					
Türkçe	21		2	1	25
Matematik	22		5		28
Fen Bilgisi	21		1		22
Sosyal Bilgiler	40		3	3	46
<i>Kaynağın Güvenilirliği Konusunda Yardım Alma Durumu</i>					
Türkçe	6	18			25
Matematik	7	20			28
Fen Bilgisi	8	14			22
Sosyal Bilgiler	24	21		1	46
<i>Yeterli Kaynak Tarama Durumu</i>					
Türkçe	13		7	4	25
Matematik	20		7	1	28
Fen Bilgisi	17		4	1	22
Sosyal Bilgiler	39	1	2	4	46

Araştırma yapılan kaynağın güvenilir bulunma durumlarına ait bilgiler Tablo 7 aracılığıyla yorumlanmıştır: Araştırmaya katılan öğrenciler Türkçe dersinde 21 evet, 2 kararsızım, 1 bilmiyorum; matematik dersinde 22 evet, 5 kararsızım; fen bilgisi 21 evet, 1 kararsızım; sosyal bilgiler dersinde 40 evet, 3 kararsızım, 3 bilmiyorum şeklinde cevap vermiştir.

Araştırma sürecinde ulaşılan kaynakların güvenilirliği konusunda yardım alma durumuna ait veriler şu şekildedir: Araştırmaya katılan öğrenciler Türkçe dersinde 6 evet, 18 hayır; matematik

dersinde 7 evet, 20 hayır, fen bilgisi dersinde 8 evet, 14 hayır; sosyal bilgiler dersinde 24 evet, 21 hayır, 1 bilmiyorum şeklinde cevap vermiştir.

Öğrencilerin araştırma sürecinde yeterli kaynak tarama durumuna ait veriler şu şekildedir: Araştırmaya katılan öğrenciler Türkçe dersinde 13 evet, 7 kararsızım, 4 bilmiyorum; matematik dersinde 20 evet, 7 kararsızım, 1 bilmiyorum; fen bilgisi dersinde 17 evet, 4 kararsızım, 1 bilmiyorum; sosyal bilgiler dersinde 39 evet, 1 hayır, 2 kararsızım, 1 bilmiyorum şeklinde cevap vermiştir.

Tablo 8

Araştırma sırasında başvurulmuş kaynaklar

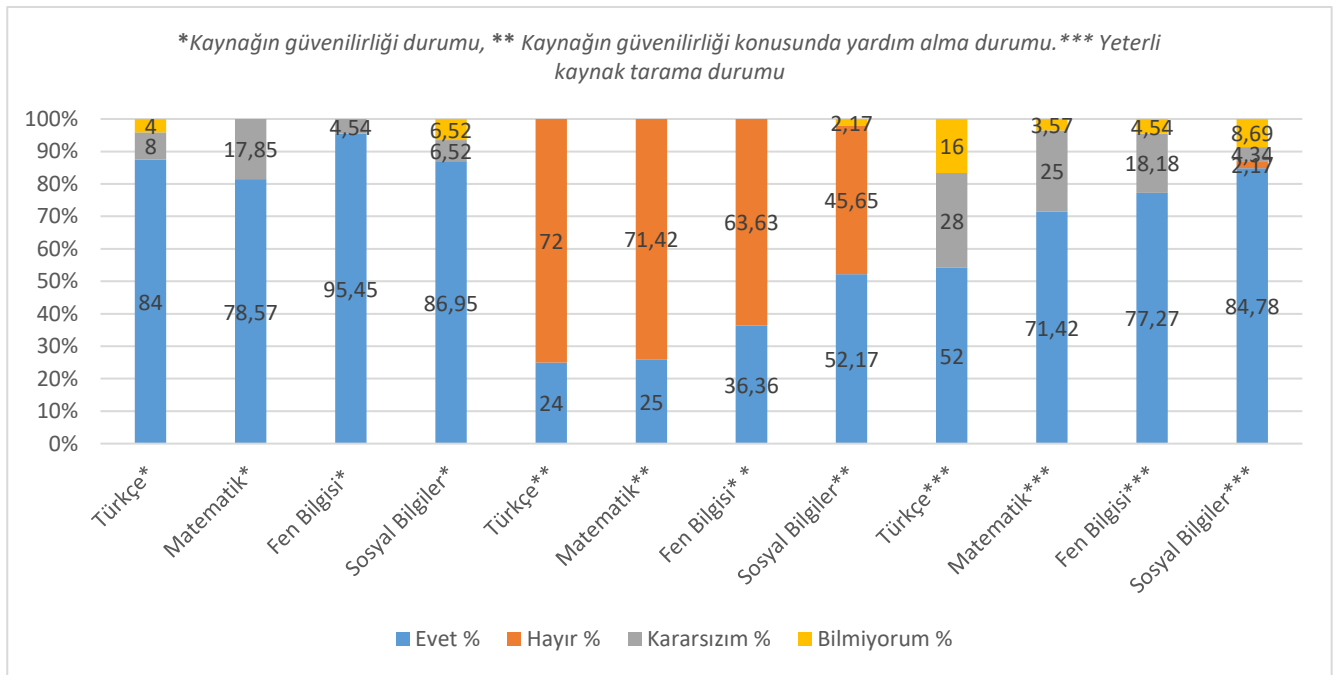
Kaynak	Türkçe (F)	Türkçe (%)	Matematik (F)	Matematik (%)	Fen Bilgisi (F)	Fen Bilgisi (%)	Sosyal Bilgiler (F)	Sosyal Bilgiler (%)
Kütüphane/Kitap	9	36	9	32,14	7	31,81	10	21,73
İnternet	22	88	26	92,85	22	100	46	100
Aile	8	32	11	39,28	9	40,90	19	41,30
Arkadaş					4	18,18	5	10,86
Öğretmen	2	8	6	21,42	5	22,72	6	13,04
Televizyon	2	8	2	7,14			1	2,17
Radyo								
Gezi-Gözlem	2	8	2	7,14			4	8,69
Tecrübe-Deney	5	20	3	10,71	3	13,63	3	6,52
Konu uzmanı							3	6,52
Toplam	25		28		22		46	

Araştırmaya katılan öğrencilerin araştırma sürecinde kullandıkları kaynaklar dersler arasında karşılaştırma yapılabilmesi için Tablo 8’de yer alan yüzdeler üzerinden yorumlanmıştır. Buna göre Türkçe dersi araştırma ödevlerinde öğrencilerin yararlandıkları kaynakların oranı şu şekildedir: kütüphane/kitap %36, internet %88, aile %32, öğretmen %8, televizyon % 8, gezi-gözlem %8, tecrübe-deney %20. Matematik dersi araştırma ödevlerinde öğrencilerin yararlandıkları kaynakların oranı: kütüphane/kitap %32,14, internet %92,85, aile, %39,28, öğretmen %21,42, televizyon % 7,14, gezi-gözlem %7,14, tecrübe-deney % 10,71. Fen bilgisi dersi araştırma ödevlerinde öğrencilerin yararlandıkları kaynakların oranı: kütüphane/kitap %31,81, internet %100, aile, %40,90, arkadaş %

18,18, öğretmen %22,72, tecrübe-deney % 13,63. Sosyal bilgiler dersi araştırma ödevlerinde öğrencilerin yararlandıkları kaynakların oranı: kütüphane/kitap %21,73, internet %100, aile, %41,30, arkadaş % 10,86, öğretmen %13,04, televizyon % 2,17, gezi-gözlem % 8,69, tecrübe-deney % 6,52, konu uzmanı % 6,52. Buna göre bütün derslerde en çok kullanılan kaynağın internet olduğu görülmektedir. Kütüphane/kitap ve aile de kullanılan kaynaklar arasında ilk sıralarda yer almaktadır. Konu uzmanına ise sadece sosyal bilgiler dersinde başvurulduğu görülmektedir.

Şekil 1

Kaynağın Güvenilirliği Durumu

Şekil 1 incelendiğinde araştırma yapılan kaynağın güvenilir olduğunu düşünme oranları Türkçe dersinde % 84, matematik dersinde % 78,57, fen bilgisi dersinde % 95,45, sosyal bilgiler dersinde % 86,95'tir. Bu verilere göre araştırma yapılan kaynağın güvenilir olduğunu düşünme oranı en çok fen bilgisi dersinde (% 95,45), en az ise matematik dersindedir (% 78,57). İlgili verilere göre öğrencilerin çoğunluğunun araştırma yaptıkları kaynakları güvenilir bulduğu görülmektedir.

Araştırma yapılan kaynağın güvenilirliği konusunda yardım alma oranları Türkçe dersinde % 24, matematik dersinde % 25, fen bilgisi dersinde % 36,36, sosyal bilgiler dersinde % 52,17'dir. Bu verilere göre araştırma yapılan kaynağın güvenilirliği konusunda yardım alma oranı en çok sosyal bilgiler dersinde (% 52,17), en az ise Türkçe dersindedir (% 24). İlgili verilere göre Türkçe, matematik ve fen bilgisi dersinde öğrencilerin çoğunluğunun kaynakların güvenilirliği konusunda yardım almadıkları görülmektedir.

Araştırmada öğrencilerin yeterli kaynak taraması yaptıklarına yönelik cevap oranları Türkçe dersinde % 52, matematik dersinde % 71,42, fen bilgisi dersinde % 77,27, sosyal bilgiler dersinde %

84,78'dir. Bu verilere göre öğrenciler yeterli kaynak taradıklarını en çok sosyal bilgiler dersinde (% 84,78), en az Türkçe dersinde (% 52) dersinde düşünmektedir. İlgili verilere göre öğrencilerin çoğunluğunun araştırmaları sırasında yeterli kaynak taradıklarını düşündükleri söylenebilir.

2.2. Ulaşılan Bilgilerin Düzenlenmesi ve Sunumu

Öğrencilerin araştırma eğilimleri belirlenirken ikinci olarak ulaşılan bilgilerin düzenlenmesi ve sunum durumları yorumlanmıştır. İlgili veriler Tablo 9'da ve Şekil 2'de yer almaktadır. Tablolarda veriler frekans şeklinde ifade edilmiştir. Bazı öğrencilerin sunumlarında birden fazla sunum tekniği kullanacağını belirtmesi sebebiyle yanıt frekansları ile toplam frekanslar arasında farklılık oluşmuştur. Şekillerde ise ders açısından kıyaslama yapılabilmesi için yüzdelik oranlara yer verilmiştir.

Tablo 9

Sunum Şekli

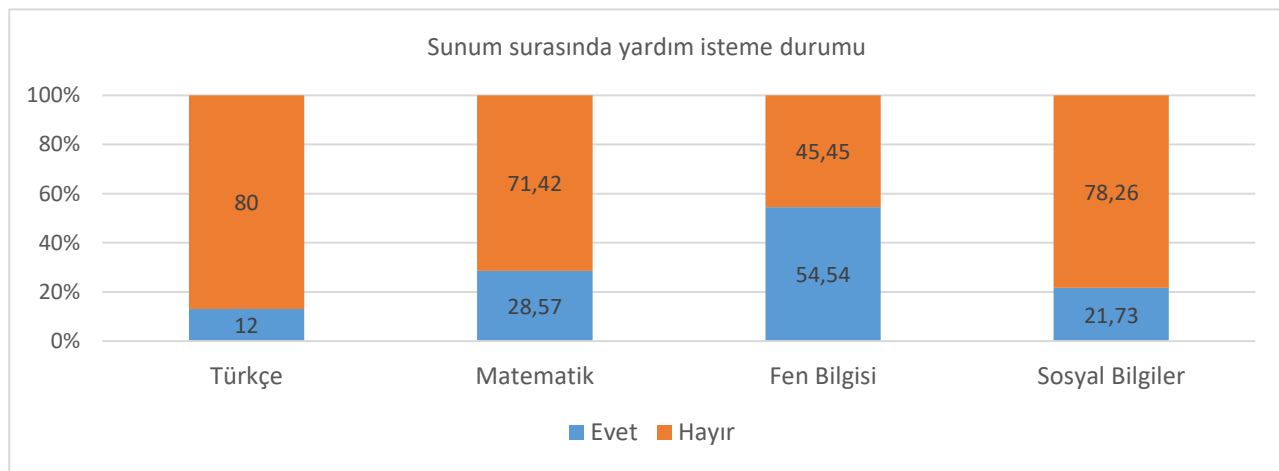
Sunum şekli	Türkçe (F)	Türkçe (%)	Matematik (F)	Matematik (%)	Fen Bilgisi (F)	Fen Bilgisi (%)	Sosyal Bilgiler (F)	Sosyal Bilgiler (%)
Slayt	2	8	4	14,28	6	27,27	1	2,17
İnternet Paylaşımı					1	4,54		
Sözlü Sunum	9	36	5	17,85	7	31,81	18	39,13
Yazılı Rapor	10	40	22	78,57	8	36,36	27	58,69
E-Posta	5	20	3	10,71	1	4,54	1	2,17
Maket					1	4,54		
Deftere Kayıt							4	8,69
Dosyaya Kayıt	1	4						
Toplam	25		28		22		46	

Öğrencilerin araştırma sürecinde elde ettikleri sonuçları nasıl sunacaklarına yönelik veriler Tablo 9'da yer almaktadır. Türkçe dersinde öğrencilerin % 8'i slayt, % 36'sı sözlü sunum, % 40'ı

yazılı rapor, % 20'si e-posta, % 4'ü dosyaya kayıt şeklinde ödevlerini sunacaktır. Matematik dersinde öğrencilerin % 14,28'i slayt, % 17,85'i sözlü sunum, % 78,57'si yazılı rapor, % 10,71'i e-posta şeklinde ödevlerini sunacaktır. Fen bilgisi dersinde öğrencilerin % 27,27'si slayt, % 4,54'ü internet paylaşımı, % 31,81'i sözlü sunum, % 36,36'sı yazılı rapor, % 4,54'ü e-posta, % 4,54'ü maket şeklinde ödevlerini sunacaktır. Sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin % 2,17'si slayt, % 39,13'ü sözlü sunum, % 58,69'u yazılı rapor, % 2,17'si e-posta, % 8,69'u deftere kayıt şeklinde ödevlerini sunacaktır. Bu verilere göre Türkçe, matematik, fen bilgisi ve sosyal bilgiler derslerinde yazılı rapor en çok tercih edilen sunum yöntemidir (% 40, % 78,57, % 36,36, % 58,69).

Şekil 2

Sunum Sırasında Yardım İsteme Durumu

Öğrencilerin araştırma ödevlerinin sunumu sırasında yardım isteme durumları Şekil 2 aracılığıyla incelendiğinde Türkçe dersinde öğrencilerin % 12'si, matematik dersinde % 28,57'si, fen bilgisi dersinde % 54,54'ü, sosyal bilgiler dersinde ise %21,73'ü sunumları sırasında yardım istemektedir. İlgili veriler yorumlandığında fen bilgisi dersi haricinde öğrencilerin çoğunluğunun ödev sunumları sırasında yardım istemedikleri görülmektedir. Fen bilgisi dersinde ise öğrencilerin çoğunluğu sunum sırasında yardım almak istemiştir. Bu durumun fen dersi ödevlerinin deneysel boyutu ile ilgili olabileceği düşünülmektedir.

3.3. Öz Değerlendirme

Öğrencilerin araştırma eğilimleri belirlenirken son olarak öz değerlendirme durumları yorumlanmıştır. İlgili veriler Tablo 10'da ve Şekil 3'te yer almaktadır. Tablolarda veriler frekans şeklinde ifade edilmiştir. Şekillerde ders açısından kıyaslama yapılabilmesi için yüzdelik oranlara yer verilmiştir.

Tablo 10*Öz Değerlendirme Bölümü*

Ders	Evet	Hayır	Kararsızım	Toplam Yanıt (F)
<i>Planlanan Şekilde Tamamlama</i>				
Türkçe	23	2		25
Matematik	28			28
Fen Bilgisi	21	1		22
Sosyal Bilgiler	46			46
<i>Yeni Bilgi Öğrenme Durumu</i>				
Türkçe	20	3	1	25
Matematik	21	6	1	28
Fen Bilgisi	17	4	1	22
Sosyal Bilgiler	40	1	5	46
<i>Katkı Sağlama Durumu</i>				
Türkçe	21	2	1	25
Matematik	25		2	28
Fen Bilgisi	21	1		22
Sosyal Bilgiler	42		4	46
<i>Yardım Alma Durumu</i>				
Türkçe	11	13		25
Matematik	18	10		28
Fen Bilgisi	16	6		22
Sosyal Bilgiler	32	14		46

Öğrencilerin araştırma ödevlerini planladıkları şekilde tamamladıklarını düşünme durumlarına ait frekans bilgileri derslere göre sıralanmıştır: Türkçe dersi 23 evet, 2 hayır; matematik dersi 28 evet; fen bilgisi dersi 21 evet, 1 hayır; sosyal bilgiler dersi 46 evet.

Öğrencilerin araştırma ödevleri vasıtasıyla yeni bilgi öğrendiklerine yönelik görüşlerine içeren bilgilerin frekansı şu şekildedir: Türkçe dersi 20 evet, 3 hayır, 1 kararsızım; matematik dersi 21 evet,

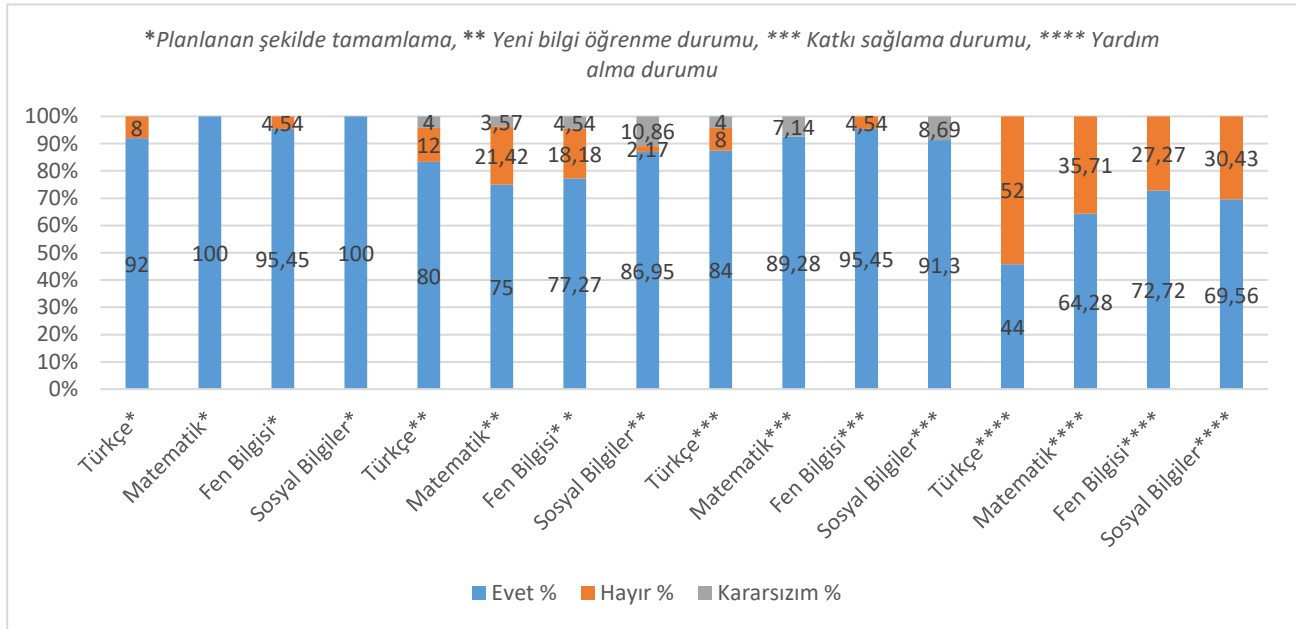
6 hayır, 1 kararsızım; fen bilgisi dersi 17 evet, 4 hayır, 1 kararsızım; sosyal bilgiler dersi 40 evet, 1 hayır, 5 kararsızım.

Öğrencilerin araştırma ödevlerinin kendilerine katkı sağladığına yönelik görüşlerini içeren bilgilerin frekansı derslere göre şu şekildedir: Türkçe dersi 21 evet, 2 hayır, 1 kararsızım; matematik dersi 25 evet, 2 kararsızım; fen bilgisi dersi 21 evet, 1 hayır; sosyal bilgiler dersi 42 evet, 4 kararsızım.

Öğrencilerin araştırma sürecinde yardım alam durumlarına ait bilgilerin frekansı şu şekildedir: Türkçe dersi 11 evet, 13 hayır; matematik dersi 18 evet, 10 hayır; fen bilgisi dersi 16 evet, 6 hayır; sosyal bilgiler dersi 32 evet, 14 hayır.

Şekil 3

Öz Değerlendirme

Öğrencilerin araştırma sürecine yönelik öz değerlendirmeleri analiz edildiğinde (matematik ve sosyal bilgiler derslerinde öğrencilerin tamamı) öğrencilerin çoğunluğu araştırmalarını planlanan şekilde tamamladıklarını belirtmiştir.

Şekil 3 incelendiğinde Türkçe dersinde öğrencilerin % 92'si (en düşük oran), matematik ve sosyal bilgiler derslerinde % 100'ü (en yüksek oran), fen bilgisi dersinde ise % 95,45'i ödevlerini planladıkları şekilde tamamladıklarını belirtmiştir. Türkçe dersinde % 80, matematik dersinde % 75 (en düşük oran), fen bilgisi dersinde % 77,27, sosyal bilgiler dersinde % 86,95 (en yüksek oran) oranında öğrenci araştırma ödevleri aracılığıyla yeni bilgi öğrendiklerini belirtmiştir. Türkçe dersinde % 84 (en düşük oran), matematik dersinde % 89,28, fen bilgisi dersinde % 95,45 (en yüksek oran), sosyal bilgiler dersinde % 91,3 oranında öğrenci araştırma ödevlerinin kendilerine katkı sağladığını belirtmiştir. Türkçe dersinde % 44 (en düşük oran), matematik dersinde % 64,28, fen bilgisi dersinde

% 72,72 (en yüksek oran), sosyal bilgiler dersinde % 69,56 oranında öğrenci araştırma ödevi sürecinde yardım aldıklarını belirtmiştir. İlgili sonuçlar değerlendirildiğinde öğrencilerin çoğunluğunun ödevlerini planladıkları şekilde tamamladıkları görülmektedir. Ayrıca öğrencilerin çoğunluğunun araştırma ödevleri vasıtasıyla yeni bilgi edindiklerini ve bu sürecin kendilerine katkı sağladığını düşündükleri tespit edilmiştir. Matematik, fen bilgisi ve sosyal bilgiler derslerinde öğrencilerin çoğunluğunun araştırma sürecinde yardım aldıklarını belirttikleri görülmüştür. Türkçe dersinde ise öğrencilerin çoğunluğu yardım almadığını belirtmiştir.

Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmanın ilk aşamasında öğrenciler araştırma ödevlerini, yönerge formu aracılığıyla yapmıştır. Daha sonra bu formların etkililiğine yönelik öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşleri alınmıştır. Öğretmen ve öğrenci görüşleri sonucunda süreç içerisinde kullanılan araştırma yönerge formunun araştırma ödevleri için kullanılabilir etkili bir araç olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Nitekim bu durum bulgular bölümündeki verilerle de açıklanmıştır. Öğretmenlerin ödevlerdeki rolü önemlidir. Bu konudaki çalışmada Epstein ve Van Voorhis (2001) öğretmenlerin spesifik ödev tasarımlarının öğrenci ve aile açısından etkili olduğuna dikkat çekmektedir. Bu araştırmanın öğretmen görüşlerine yönelik sonuçları bu açıdan önemlidir. Öğretmen görüşme formunda ana temalar bağlamında en çok değinilen (frekans en yüksek) konular şu şekilde açıklanabilir: Araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşlerine göre araştırma yönerge formunun kullanılması öğrencilere araştırma süreçlerinde doğru yönlendirme ve planlama açısından katkı sağlamaktadır. Ayrıca form ödev kriterlerini bilme yönünden de öğrencilere avantaj sağlamıştır. İlgili form öğretmenlere ise ödevlere yönelik objektif değerlendirme yapabilme imkânı sağlamanın yanında, öğrencilere ödev hazırlama süreçlerinde öğretmenlerin rehberlik yapmasına da olumlu katkı sağlamıştır. Öğretmenler, ilgili formun öğrencilerde ödevlerine yönelik sorumluluk bilincinin gelişmesine etkisinin olduğunu da ifade etmiştir. Araştırma yönerge formuna yönelik öğrencilerin görüşlerinde ön plana çıkan konu alanları değerlendirildiğinde, öğrencilerin formun ödev hazırlama süreçlerine olumlu etkisinin olduğunu belirttikleri görülmüştür. Ayrıca öğrenciler araştırma yönerge formunu kullanmalarının akademik becerilerine de olumlu yönde katkı sağladığını belirtmiştir. Araştırma sürecinde hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin görüşlerine başvurulmasının sebebi sürecin bütünsel olmasından kaynaklanmaktadır. Çünkü ders süreçlerinde kullanılacak materyallerin hem öğretmenler hem de öğrenciler açısından nitelikli olması gerekmektedir. Bu araştırma sonucunda öğretmenlerin ve öğrencilerin yönerge formuna yönelik olumlu görüş belirtmeleri bu nedenle önemlidir.

Ev ödevleri, araştırma ödevleri eğitim süreçlerinin önemli bir ögesi olarak görülmüştür. Bu durum araştırmacıları ev ödevlerinin verimliliğine yöneltmiştir. Bu alandaki araştırmaların uzun bir

geçmişe dayandığı görülmektedir (Cooper ve Valentine, 2001). Öğretmenler tarafından verilen ödevlerin özellikle öğrencilerin akademik becerilerine nasıl etkilerinin olduğu temel amaçlardan biri olarak görülmüştür. Ancak Trautwein ve Köller (2003) ev ödevinin akademik başarıya etkisi konusunda bazı belirsizliklerin olduğunu belirtmektedir. Bu durum alandaki çalışmaların daha da geliştirilmesi gerektiğini göstermektedir. Bu çalışmada hazırlanan araştırma yönerge formu öğrenciler ve öğretmenler açısından kolay erişilebilir olması için internet formu (e-form) şeklinde hazırlanmıştır. Bu yönüyle araştırma sürecinde öğrencilerin ve öğretmenlerin teknolojiyi kullandıkları söylenebilir. Bu konuda Mendicino, Razzaq ve Heffernan (2009) bilgisayar destekli ev ödevlerinin öğretmenler ve öğrenciler açısından etkili olabileceğine dikkat çekmektedir. Teknoloji alanındaki gelişmeler eğitimin birçok alanında etkisini göstermiştir. Bu durum öğrencilerin araştırmaları sırasındaki kaynak tercihlerini de doğrudan etkilemiştir. Bu çalışmada öğrencilerin geneli araştırma süreçlerinde yeterli kaynak taradıklarını düşünmektedir. Bu kaynağın ise genel olarak internet kaynakları olduğu söylenebilir. Nitekim bu araştırma sonuçlarına göre öğrenciler bütün derslerindeki (Türkçe, matematik, fen bilgisi, sosyal bilgiler) araştırmalarında en çok internet kaynaklarını tercih etmiştir. Araştırma sürecinde öğrencilerin sıklıkla tercih ettikleri diğer kaynaklar olan kütüphane/kitap ve ailenin toplam oranı bütün derslerde internetin kullanım oranından daha azdır. Ayrıca fen bilgisi ve sosyal bilgiler dersindeki öğrencilerin tamamı araştırmalarında interneti kullanmıştır. Bu durum diğer kaynaklarda da olduğu gibi erişilen bilgilerin güvenilirliğini ön plana getirmektedir. Araştırmada bu konuda ulaşılan bilgilere göre derslerin tamamında öğrenciler araştırma yaptıkları kaynakları güvenilir bulmaktadır. Ancak sosyal bilgiler dersi hariç diğer derslerde öğrencilerin çoğunluğu kaynakların güvenilirliği konusunda yardım almadığını belirtmiştir. Bu durum öğrencilerin kaynakların güvenilirliği yönünde yönlendirmeler yapılmasını gerektirmektedir.

Bu araştırma kapsamındaki derslerin tamamında öğrencilerin çoğunluğu hazırladıkları ödevlerini sözlü sunum ve/veya yazılı sunum şeklinde sunacağını belirtmiştir. Ayrıca matematik, Türkçe ve sosyal bilgiler derslerinde öğrencilerin çoğunluğu bu sunumları sırasında herhangi bir yardım almak istemediklerini belirtmiştir. Ancak fen bilgisi dersinde ise öğrencilerin çoğunluğu sunum sırasında yardım almak istemiştir. Bu durumun fen dersi ödevlerinin deneysel boyutu ile ilgili olabileceği düşünülmektedir.

Araştırma/ev ödevleri ders dışı etkinlikler şeklinde tasarlanmaktadır. Corno (1996) öğretmenlerin ev ödevlerini öğrenmeyi pekiştirme, okumaya daha fazla zaman ayırma, kişisel sorumluluk becerilerini geliştirme gibi çeşitli amaçlar için verdiğini belirtir. Ödev süreçlerine aile katılımına (Cooper, Lindsay ve Nye, 2000), ödev süresine ve sıklığına (Trautwein, 2007) yönelik çalışmalar da bulunmaktadır. Bu çalışmaya katılan öğrencilerin formdaki cevaplarına göre

öğrencilerin çoğunluğu (matematik ve sosyal bilgileri dersinde öğrencilerin tamamı) ödevlerini planladıkları şekilde tamamlamıştır. Ayrıca derslerin tamamında öğrenciler araştırma süreçlerinde yeni bilgi öğrendiklerini ve bu sürecin kendilerine katkı sağladığını belirtmiştir. Bu durum araştırma sürecinin öğrencilerin gelişimlerine olumlu yansımaları olarak görülmektedir. Nitekim bu yöndeki araştırmalarında Ramdass ve Zimmerman (2011) ev ödevlerinin öğrencilerin kişisel sorumluluk becerilerine olumlu etkide bulunduğu göstermiştir. Araştırma süreçlerinde bir diğer önemli konu işbirliği, yardımdır. Genellikle aile, öğretmen yardımı şeklinde gelişen bu süreç ev ödevleri konusunda aile katılımını gündeme getirmektedir. Yapılan çalışmalar ailelerin, çocuklarının ev ödevlerini hazırlama süreçlerine katılmalarının olumlu etkilerinin olduğuna inandıklarını göstermektedir (Hoover-Dempsey, vd., 2001). Coutts (2004) ev ödevlerinin aileler ve çocuklar için farklı anlam taşıyabileceğini belirtir. Ailelerin ev ödevlerinin uzun süreli etkilerine, çocukların ise kısa süreli etkilerine odaklandıklarını belirtir (Coutts, 2004). Bu araştırma sürecinde matematik, fen bilgisi ve sosyal bilgiler dersindeki öğrencilerin çoğunluğu yardım aldıklarını belirtmiştir. Bu durumun ödevler konusunda iş birliğine işaret ettiği söylenebilir. Ayrıca flipped classroom modeli (Demiralay ve Karataş, 2014) gibi yenilikçi uygulamalara ev ödevlerinin de katılması bu konuda işbirliğini daha da geliştirebilir. Bu araştırma sonuçları araştırma yönerge formunun eğitim süreçlerinde kullanılmasının öğretmenler ve öğrenciler açısından etkili bir materyal olabileceğini göstermektedir. Bu yöndeki materyal tasarımlarının eğitim süreçlerine olumlu etkilerinin olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Baltacı, A. (2017). Nitel veri analizinde Miles-Huberman modeli. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(1), 1-15. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/318527>
- Baştürk, R. (2010). Bilimsel araştırma ödevlerinin çok yüzeyli Rasch ölçme modeli ile değerlendirilmesi. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 1(1), 51-57. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/65999>
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2019). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri* (27. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Cooper, H. & Valentine, J. C. (2001). Using research to answer practical questions about homework. *Educational Psychologist*, 36(3), 143-153. https://doi.org/10.1207/S15326985EP3603_1
- Cooper, H., Lindsay, J. J. & Nye, B. (2000). Homework in the home: how student, family, and parenting-style differences relate to the homework process. *Contemporary Educational Psychology*, 25(4), 464-487. <https://doi.org/10.1006/ceps.1999.1036>
- Corno, L. (1996). Homework is a complicated thing. *Educational Researcher*, 25(8), 27-30. <https://doi.org/10.3102%2F0013189X025008027>
- Coutts, P. M. (2004.) Meanings of homework and implications for practice. *Theory into Practice*, 43(3), 182-188. https://doi.org/10.1207/s15430421tip4303_3
- Çakır, E. ve Ünal, A. (2019). An investigation into middle school students' conceptions of homework. *Language Teaching and Educational Research (LATER)*, 2(1), 41-56. <https://doi.org/10.35207/later.535622>
- Demiralay, R. ve Karataş, S. (2014). Evde ders okulda ödev modeli. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 333-340. <http://jret.org/FileUpload/ks281142/File/31.demiralay.pdf>
- Duban, N. (2016). Sınıf öğretmenlerinin ev ödevleri hakkındaki görüşleri. *International Journal of Education Technology and Scientific Researches*, 1, 55-67. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/298261>
- Ekici, G. ve Akdeniz, H. (2018). Lise öğrencilerinin “ödev” kavramına ilişkin metaforik algılarının incelenmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(25), 135-162. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/498688>
- Ekici, G., Turgut, B. ve Akdeniz, H. (2019). Lise öğrencilerinin çizimlerinden “ödev” kavramına ilişkin düşüncelerinin analizi. *International e-Journal of Educational Studies (IEJES)*, 3(6), 58-69. <https://doi.org/10.31458/iej.es.441521>
- Epstein, J. L. & Van Voorhis, F. L. (2001). More than minutes: teachers' roles in designing homework. *Educational Psychologist*, 36(3), 181-193. https://doi.org/10.1207/S15326985EP3603_4
- Fidan, M. (2020). Türkçe ders kitaplarındaki araştırma yönergelerinin niteliksel yönlerinin karşılaştırmalı analizi. *Turkish Studies*, 15(7), 2923-2941. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44822>
- Güneş, F. (2014). Eğitimde ödev tartışmaları. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 1-25. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/43659>
- Hoover-Dempsey, K. V., Battiato A. C., Walker J. M. T., Reed, R. P., DeJong, J. M. & Jones, K. P. (2001). Parental involvement in homework. *Educational Psychologist*, 36(3), 195-209. https://psycnet.apa.org/doi/10.1207/S15326985EP3603_5
- Karasar, N. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar ilkeler teknikler* (36. basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kılıç, B. S. (2019). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen Suriyeli öğrencilerin ev ödevleri hakkındaki görüşleri. *Çocuk, Edebiyat ve Dil Eğitimi Dergisi - ÇEDED*, 2(1), 1-24. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/641907>
- Koçak, D. ve Göçer, Ö. (2020). Ortaokul öğrencilerinin ev ödevlerine ilişkin görüşlerinin ve ev ödevlerinin İngilizce dersi başarısına etkisinin belirlenmesi. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 300-315. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2020.20.52925-566735>

- Kurbanoglu, S. ve Akkoyunlu, B. (2001). Öğrencilere bilgi okuryazarlığı becerilerinin kazandırılması üzerine bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, 81-88. <http://efdergi.hacettepe.edu.tr/yonetim/icerik/makaleler/1035-published.pdf>
- Kütükte, Z. (2010). *İlköğretim öğretmenlerinin performans ve proje ödevlerine ilişkin algı görüş ve uygulama durumları*. Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.
- MEB (2019). Türkçe dersi öğretim programı. Ankara.
- Mendicino, M., Razzaq, L. & Heffernan, N. T. (2009). A comparison of traditional homework to computer-supported homework. *Journal of Research on Technology in Education*, 41(3), 331-359. <https://doi.org/10.1080/15391523.2009.10782534>
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: an expanded sourcebook* (2nd ed.). SAGE Publications.
- Miles, M. B., Huberman, A. M. & Saldana, J. (2014). *Qualitative data analysis: a methods sourcebook* (3rd ed.). SAGE Publications.
- Ok, M. ve Çalışkan, M. (2019). Ev ödevleri: öğretmen, öğrenci ve veli görüşleri. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 11(18), 594-621. <https://doi.org/10.26466/opus.544599>
- Özer, B. ve Öcal, S. (2013). Sınıf öğretmenlerinin ev ödevlerine yönelik uygulamalarının ve görüşlerinin değerlendirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 2(1), 133-149. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/136807>
- Ramdass, D. & Zimmerman, B. (2011). Developing self-regulation skills: the important role of homework. *Journal of Advanced Academics*, 22(2), 194-218. <https://doi.org/10.1177%2F1932202X1102200202>
- Sönmez Ektem, I. ve Yıldız, S. B. (2017). İngilizce ev ödevlerine yönelik öğretmen görüşleri. *Ç. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 26(3), 78-91. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/388748>
- Trautwein, U. & Köller, O. (2003). The relationship between homework and achievement—still much of a mystery. *Educational Psychology Review*, 15(2), 115-145. <https://doi.org/10.1023/A:1023460414243>
- Trautwein, U. (2007). The homework–achievement relation reconsidered: Differentiating homework time, homework frequency, and homework effort. *Learning and Instruction*, 17(3), 372-388. <https://doi.org/10.1016/j.learninstruc.2007.02.009>
- Yar Yıldırım, V. (2020). Üniversite öğrencilerinin ödev konusundaki görüşlerinin değerlendirilmesi. *Yükseköğretim Dergisi*, 10(2), 233–246. <https://doi:10.2399/yod.19.590878>
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (6. baskı). Ankara: Seçkin Yayınları.

Ek (Araştırma Yönerge Formu): İlgili forma aşağıda yer alan URL'den ulaşılması mümkündür: <https://forms.gle/5jVJvEwhdPEJu6T78>